

Naturvärdesinventering Loviseberg, Huddinge kommun

Naturföretaget 2022-2023

Inventering och rapport: Sara Lundkvist och Samuel Persson
Foto: Sara Lundkvist
Kvalitetsgranskning: Niina Sallmén
Datum rapport: 2023-09-12
Version: Slutversion

Kontaktperson för denna rapport: Sara Lundkvist, sara@naturforetaget.se, 073-021 47 54

Naturföretaget
Vaksalagatan 6
753 20 Uppsala
info@naturforetaget.se
Kartor publicerade med tillstånd av ESRI

Innehåll

Sammanfattning 5
Bakgrund 6
Metodik 6
Naturvärdesinventering 6
Bedömning av Natura 2000-naturtyp 7
Särskilt skyddsvärda träd 7
Datainsamling 8
Rapportering av arter 8
Arter inom artskyddsförordningen 8
Främmande invasiva arter 8
Förstudie 8
Osäkerhet i bedömningen 8
Övergripande beskrivning av området och dess naturvärden 8
Övergripande beskrivning 8
Områdets naturvärden 9
Fynd av naturvårdsarter 10
Generellt biotopskydd 14
Strandskydd 14
Skyddade och fridlysta arter 15
Dokumenterad förekomst 15
Trolig förekomst 15
Biologiska spridningssamband 16
Rekommendationer inför vidare planering 17
Beskrivning av naturvärdesobjekt 18
1. Bäckravin 19
2. Granskog 20
3. Medelålders barrskog 21
4. Utdikad sumpskog 22
5. Tallsumpskog 23
6. Yngre hällmarkstallskog 24
7. Hällmarkstallskog 25
8. Aspdominerad blandskog 26
9. Granskog 27
10. Fuktstråk med klibbal 28
11. Aspdominerad blandskog 29
12. Bäckravin i näringsrik granskog 30
13. Brukad barrblandskog 31
14. Barrblandskog i bergskant 32
15. Brukad hällmarksskog 33
16. Lövträdsrika skogsbryn 34
17. Hällmarkstallskog 35
18. Barrblandskog 36
19. Granskog 37
20. Hällmarkstallskog 38
21. Glömstadiket 39
22. Liten ekmiljö 40
23. Gammal tomtmark 41
24. Solbelyst brynmiljö 42
25. Barrblandskog 43
26. Trädklädd betesmark 44
27. Hällmarkstallskog 45
28. Gammal hagmark 46

29. Gammal åker som betas 47
30. Yngre aspmiljöer 48
Trädinventering 49
Område 1: Tallsumpskog (naturvärdesobjekt 5) 50
Område 2: Hällmarkstallskog objekt 7 52
Område 3: Hällmarkstallskog 54
Övriga särskilt skyddsvärda träd 56
Källor 63
Litteratur 63
Databaser 63
Bilaga 1. Karta över naturvärdesobjekt 64
Bilaga 2. Karta över artfynd 65

Sammanfattning

På uppdrag av Huddinge kommun har Naturföretaget under oktober och november 2022 gjort en naturvärdesinventering av ett naturområde vid Loviseberg, strax väst om Huddinge i Stockholms län. Den utförda naturvärdesinventeringen följer svensk standard för Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) (SS 199000:2014).

Den norra delen av det inventerade området utgörs av åkermark, bostadsområden, ett äldre barrskogsparti och betesmark. I övrigt består majoriteten av det inventerade området av skog av olika karaktär och ålder. Främst rör det barrskog i form av äldre hällmarkstallskogar, unga och medelålders barrblandskogar och lövträdsrika brynmiljöer som domineras av asp.

Inom området identifierades 30 naturvärdesobjekt. Tre objekt bedöms ha Högt naturvärde (Klass 2). Det rör dels två hällmarkstallskogar med god skoglig kontinuitet och förekomst av gamla träd runt 200 år. Där hittas gott om tallar med pansarbark, vridna grenar och platta kronor. I den nordöstra delen av inventeringsområdet har även ett gräsmarksobjekt med högt naturvärde avgränsats nära inventeringsgränsen mot ett bostadsområde. Här har marken en lång hävdhistorik, gamla träd och buskar av flera arter samt en flora som gynnats av betet. I övrigt bedöms 14 objekt ha Påtagligt naturvärde (klass 3) och 13 objekt ha Visst artvärde (klass 4). De har alla biotopkvalitéer av olika slag som förekomst av död ved, enstaka äldre träd eller stort inslag av lövträd. Vissa delar av inventeringsområdet bedömdes inte uppfylla de kriterier som krävs för att klassas som naturvärdesobjekt, men det betyder inte att dessa miljöer helt saknar naturvärden. De kan t.ex. vara viktiga som spridningsvägar för olika arter då de utgör naturmark som binder samman områden med högre naturvärden. Inom Loviseberg finns stora områden med yngre skog som är kraftigt påverkad av skogsbruk, som bedömdes ha lågt naturvärde, men som utgör spridningslänkar mellan äldre skogsområden med höga eller påtagliga naturvärden.

De fynd av naturvårdsarter som gjordes under inventeringen rör främst arter som indikerar lång skoglig kontinuitet i barrskogar eller hävdhistorik på gräsmarker. Under inventeringen påträffades fyra kärlväxter (blåsippa, gullviva, liljekonvalj och revlummer) som omfattas av skydd enligt 8 resp. 9 §§ artskyddsförordningen (2007:845). På Artportalen finns även äldre uppgifter om skyddade arter som tidigare setts i området eller dess närhet. Enligt Artportalen finns det 10 rödlistade fågelarter som har observerats inom området, exempelvis talltita och spillkråka som är knutna till barrskogsmiljöer. Det är sannolikt att dessa arter utnyttjar området. Enligt rapporter på Artportalen finns det mindre vattensalamander inom området och andra arter av groddjur precis utanför inventeringsområdet och det är troligt att dessa arter även förekommer inom området. Utanför inventeringsområdet finns också flera tidigare fynd av den fridlysta arten hasselsnok som även är rödlistad som sårbar (VU), vilket indikerar att den kan förekomma inom planområdet. För att göra en säker bedömning av påverkan av skyddade arter föreslås att en groddjursinventering samt en fågelinventering görs. Eventuellt kan även en fladdermusinventering vara aktuellt.

Bakgrund

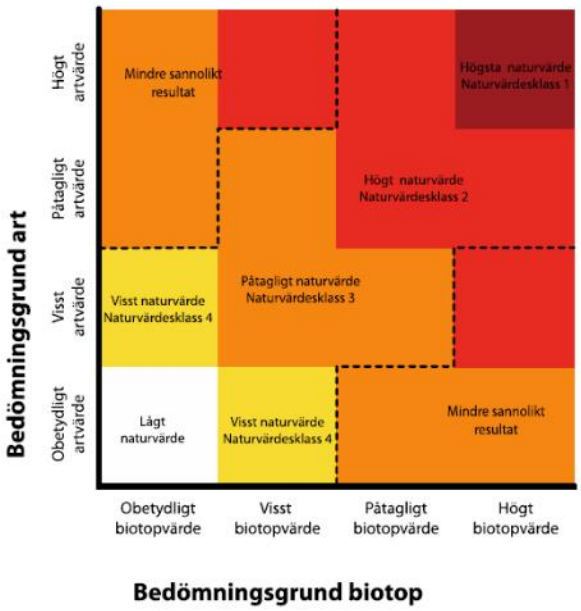
Huddinge kommun håller på att ta fram ett planprogram för Loviseberg i Huddinge kommun och behöver i samband med det ta fram information om områdets naturvärden. Syftet med naturvärdesinventeringen är att komplettera kunskapsunderlaget om naturvärden inför planerad exploatering. På uppdrag av Huddinge kommun har Naturföretaget därför under oktober och november 2022 gjort en naturvärdesinventering i området.

Metodik

Naturvärdesinventering

Området inventerades den under oktober och november 2022. Inventeringen utfördes enligt svensk standard för Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) (SS 199000:2014). Inventeringen utfördes på fältnivå med detaljeringsgrad Medel, och med tilläggen Naturvärdesklass 4, Detaljerad redovisning av artförekomst och särskilt skyddsvärda träd.

Syftet med naturvärdesinventering är att identifiera områden (naturvärdesobjekt) som är av positiv betydelse för biologisk mångfald. Naturvärdesobjekt som hittas inom inventeringsområdet avgränsas, beskrivs i text och deras naturvärdesklass bedöms. Naturvärdesklassen baseras på områdets biotopvärde och artvärde. Biotopvärdet bedöms utifrån områdets biotopkvaliteter och på biotopens sällsynthet eller hur hotad den är. Artvärdet bedöms utifrån förekomst av naturvårdsarter, rödlistade arter, hotade arter samt artrikedom.

Figur 1. Matris ur svensk standard för NVI, som visar hur utfallet för artvärde respektive biotopvärde leder till en viss naturvärdesklass.

Naturvärdesbedömningen resulterar i antingen lågt naturvärde (områden av ingen eller ringa betydelse för biologisk mångfald) eller någon av följande naturvärdesklasser:

Klass 1. Högsta naturvärde: Områden av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå. Områden med Högsta naturvärde bör därmed generellt undantas från exploatering.

Klass 2. Högt naturvärde: Områden av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå. Motsvaras ungefär av t.ex. Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, Våtmarksinventeringens klass 1 och 2 och skogsbrukets klass Urvatten. Områden med Högt naturvärde bör därmed generellt undantas från exploatering.

Klass 3. Påtagligt naturvärde: Området behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Motsvaras ungefär av Skogsstyrelsens objekt med naturvärde, Våtmarksinventeringens klass 3 och 4 och skogsbrukets klass Naturvatten.

Klass 4. Visst naturvärde: Området behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, t.ex. äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

Naturvårdsarter
är ett samlingsbegrepp för arter som är särskilt skyddsvärda eller indikerar områden med höga naturvärden. I begreppet ingår bl.a. rödlistade arter, signalarter, skyddade arter och typiska arter.

Rödlistade arter
Rödlistade arter – arter där utdöenderisken har klassificerats enligt IUCN:s system som DD, NT, VU, EN, CR eller RE enligt svenskt myndighetsbeslut. Rödlistan uppdateras vart femte år av SLU Artdatabanken. Vissa rödlistade arter är också fridlysta, men inte alla.

Signalarter
Arter som med sin närvaro indikerar att ett område har höga naturvärden. Frekvens och kombination av signalarter kan dessutom förstärka eller ge ytterligare information om områdets naturvärdeskvalitet.

Skyddade arter
Arter som är förtecknade i artskyddsförordningen (2007:845) och skyddade enligt fridlysningsreglerna. Flera av de fridlysta arterna är också rödlistade, men inte alla.

Typiska arter
Arter som indikerar bevarandestatus för olika N2000-naturtyper.

Figur 2. Definition av begreppet naturvårdsarter.

Bedömning av Natura 2000-naturtyp

I naturvärdesinventering enligt svensk standard ingår att bedöma om inventeringsobjekt innehåller biotoper av s.k. Natura 2000-naturtyp, utifrån naturlighetskriterier enligt Naturvårdsverkets vägledningar för respektive naturtyp. Förekomst av en naturtyp som är hotad (på nationell eller internationell nivå) innebär alltid att objektet i fråga har ett Högt biotopvärde.

Särskilt skyddsvärda träd

I bedömningen av särskilt skyddsvärda träd används kriterier och definitioner enligt Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd (Naturvårdsverket, 2012). Med särskilt skyddsvärda träd avses:
Jätteträd; träd grövre än 1 meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd
Mycket gamla träd; Gran, tall, ek och bok äldre än 200 år. Övriga trädslag äldre än 140 år.
Grova hålträd; träd grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hålighet i huvudstam

Koordinatpunkter tas för alla utpekade träd med en noggrannhet på 10 meter med hjälp av mobiltelefonens GPS.

Datainsamling
Insamlade fältuppgifter registreras med hjälp av appen Fieldmaps for ArcGIS i surfplatta, med ortofoto som bakgrund. Polygoner, punkter och linjer ritas in i appen, och synkroniseras direkt in i ArcGIS. Registrerat data kan sedan tas ut från ArcGIS i olika format, t.ex. som shapefiler. Noggrannheten är ca 5-10 m. Det koordinatsystem som används är Sweref 99 TM.

Rapportering av arter
Alla naturvårdsintressanta arter rapporteras in till Artportalen. Rödlistade och skyddade arter rapporteras med en koordinat för varje förekomst, med undantag för om många förekomster av samma art finns inom samma naturvärdesobjekt. Övriga naturvårdsintressanta arter rapporteras normalt bara med en koordinat per naturvärdesobjekt som de förekommer i.

Arter inom artskyddsförordningen
Arter som omfattas av juridiskt skydd enligt artskyddsförordning (2007:845) tas upp under rubriken Skyddade och fridlysta arter. Där sammanfattas vilka skyddade arter som har påträffats i området, både vid fältbesöken och enligt tidigare fynd från Artportalen, och vad fynden kan innebära vid en eventuell exploatering.

Främmande invasiva arter
Om främmande invasiva arter påträffas under inventeringen redovisas detta under rubriken Områdets naturvärden.

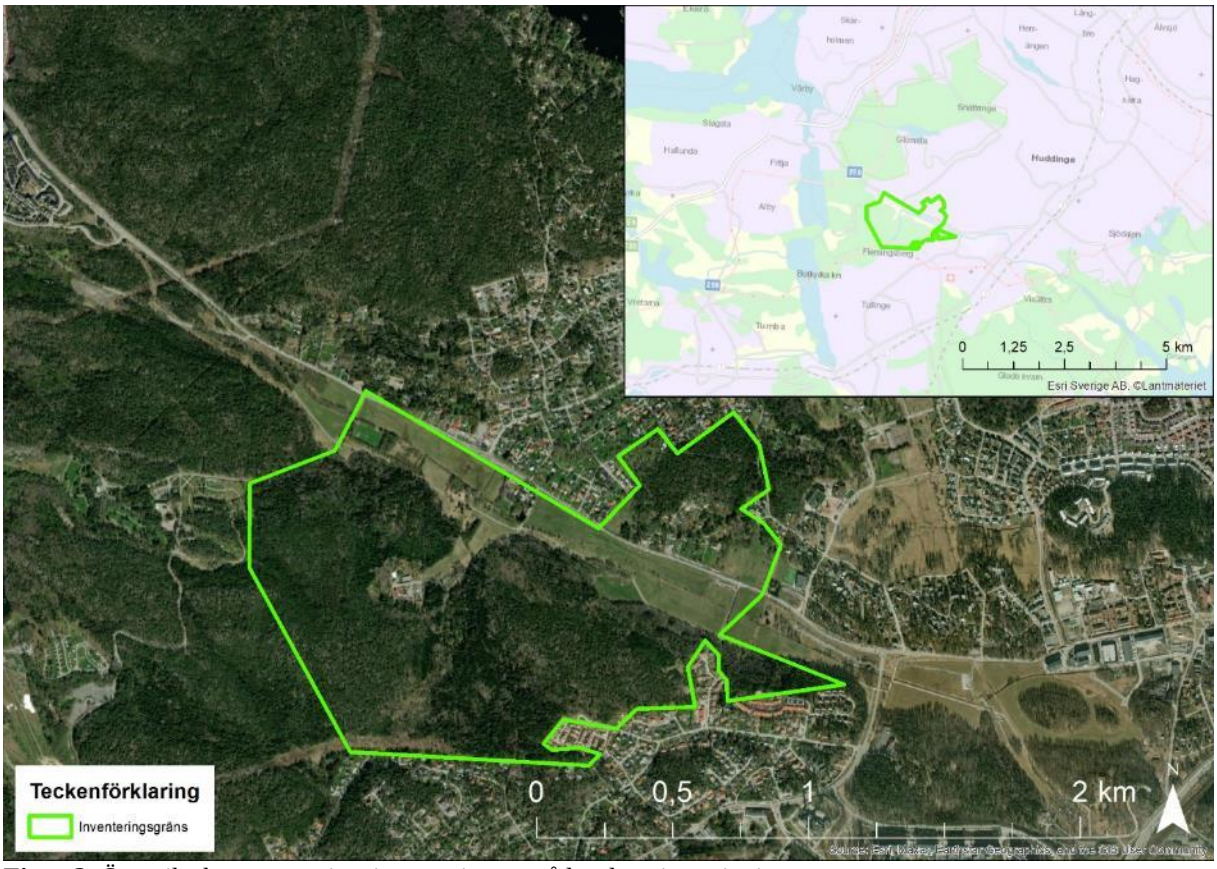
Förstudie
Fynd av arter från området har inhämtats från Artdatabanken. Uppgifter om naturvärden och områdesskydd har inhämtats från Skogsstyrelsens karttjänst Skogens pärlor och Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur.

Osäkerhet i bedömningen
Inventeringen är en naturvärdesinventering med detaljeringsgrad medel, ingen artgrupp har inventerats detaljerat. När inventering görs sent på året är markvegetationen svårare att bedöma och vissa arter, som t.ex. kärlväxter eller ettåriga svampar, kan ha förbisetts. Men bedömningen av strukturer, element och andra biotopkvalitéer var tillräckligt för att göra en rättvis klassning av naturmiljöerna.

Övergripande beskrivning av området och dess naturvärden

Övergripande beskrivning
Lovisebergsområdet är ett cirka 185 hektar stort naturområde som ligger i Flemingsberg. Planområdet gränsar bostadsområden, och skogsmarken utnyttjas flitigt av de av de närboende. Den norra delen av området utgörs av jordbruksmark, bostadsområden och ett äldre barrskogsparti. Genom planområdet går Glömstadiket och kring diket ligger jordbruksmark som i dagsläget verkar vara obrukad, med delar som håller på att växa igen. I den södra delen av planområdet består majoriteten av området av skogsmark av olika karaktär och ålder. Främst rör det barrskog i form av äldre hällmarkstallskogar, unga och medelålders barrblandskogar och lövträdsrika brynmiljöer som domineras av asp.

Området gränsar i väst till barrblandskogar medan det i övriga väderstreck gränsar till bostadsområden och mindre bilvägar mellan tätorterna. Skogsstyrelsen har inom området pekat ut tre objekt som *Objekt med naturvärden*, en barrskog, en barrsumpskog samt en bäckravin. Det rör objekten som i denna rapport fått objektnummer 1, 5 och 7, i områdets sydvästra del. I övrigt berörs området inte av några skyddade områden eller riksintressen som är av betydelse för naturvärden knutna till naturliga eller kulturpåverkade naturmiljöer.

Figur 3. Översiktskarta som visar inventeringsområdets läge i omgivningen.

Områdets naturvärden

Inom inventeringsområdet finns flera värdefulla biotopkvalitéer, främst i form av stora sammanhängande skogsområden. Det finns äldre barrskogar med lång skoglig kontinuitet, stort inslag av lövträd, gamla träd och tillgång till död ved. Blötare områden finns i form av en tallsumpskog, ett par fuktstråk i skogarnas svackor och ett par mindre bäckraviner. Några av de högre naturvärdena inom objektet är äldre tallskogar på hällmark, med flera träd som är runt 200 år gamla. Här noterades flera rödlistade arter och det finns flera tidigare fynd av naturvårdsarter från Artportalen.

En stor del av skogsområdet i de centrala och södra delarna är delvis starkt påverkat av skogsbruk och de äldre träden som förekommer är fröträd som lämnats vid tidigare avverkningar. Dessa skogar bedömdes ha låga naturvärden. Trots att dessa yngre skogar är så kraftigt påverkade av skogsbruket har de ett värde ur ett landskapsekologiskt perspektiv då de binder ihop områdena med högre naturvärden. Därför har skogsområdet i inventeringsområdets södra del i sin helhet höga värden som ett större sammanhängande skogsområde med en diversitet av trädslag och en stor åldersspridning.

Andra värden som förekommer inom inventeringsområdet är kopplade till äldre jordbrukshistoria då stor del av området är gammal jordbruksmark. Här finns gräsmarker av olika kvalitéer, från välhävdad betesmark med hävdgynnad flora till igenväxande åkermark. Dessa miljöer gynnar insekter, främst pollinerande insekter som födosöker i olika typer av gräsmarker. Även gräsmarker med bristande kvalitet kan utgöra spridningsmiljöer för gräsmarkslevande arter.

Glömstadiket som rinner igenom inventeringsområdet är en livsmiljö för vattenlevande arter och fungerar som en spridningslänk.

Vid inventeringen noterades det att det förekommer invasiva arter inom planområdet, framförallt i de centrala delarna invid den gamla åkermarken i Glömstadalen. Där förekommer bestånd av lupiner och kanadensiskt gullris vid åker- och dikeskanterna. Vid de gamla tomtmarkerna förekommer inslag av

snöbär och andra trädgårdsväxter som till exempel vintergröna. Flera av arterna som förekommer inom området har bedömts ha hög risk för invasivitet men är inte med på EUs lista över förbjudna arter. Ingen riktad inventering av invasiva arter har genomförts utan förekomst har noterats sporadiskt.

Fynd av naturvårdsarter

Under inventeringen hittades enstaka naturvårdsarter inom samtliga biotoper (se tabell 1). De mest intressanta artfynden gjordes i de äldre hällmarkstallskogarna samt i den trädklädda betesmarken i områdets nordöstra del. De flesta är svampar som indikerar skoglig kontinuitet eller kärlväxter som indikerar hävdhistorik. Exempelvis noterades arter som rynkskinn (VU), tallticka (NT), papegojvaxskivling, bockrot och brudbröd (tabell 1). Under naturvärdesinventeringen hittades 35 naturvårdsarter av dessa var 7 av arterna rödlistade.

På Artportalen finns 41 äldre artfynd av naturvårdsarter (se tabell 2) av dessa var 21 arter rödlistade. Huvuddelen av tidigare noterade naturvårdsarter rör arter som kräver lång skoglig kontinuitet, främst svampar och lavar men även flera fåglar. Exempelvis har flera arter typiska för äldre barrskogar noterats, så som spillkråka, kolflarnlav, dropptaggsvamp och stor aspticka (tabell 2).

Tabell 1. Naturvårdsarter som påträffades i området vid inventeringen. Rödlistade arter: med förkortningar enligt rödlistan 2020, signalarter: arter som är utpekade som signalarter enligt Skogsstyrelsen (SKS) eller ängs- och betesmarksinventeringen (ÄoB), skyddade arter: arter som är skyddade enligt artskyddsförordningen, typiska arter: arter som är lämpliga indikatorer på en Natura 2000-naturtyps bevarandestatus. Observera att för äldre fynd av fågelarter har endast rödlistade arter, typiska arter och arter i Fågeldirektivets bilaga 1 medtagits.

Artnamn	Rödlista 2020	Signalarter	Skyddade arter	Typiska arter	Kommentar	Objektsnummer
Kärlväxter						
Ask	EN					8, 26, 28
Blåsippa		X	X	X	Fridlyst enl. 9 § artskyddsförordningen, typisk art i 9050 Näringsrik granskog, signalart SKS	8, 16
Bockrot		X		X	Signalart ÄoB, typisk art i 6270 Silikatgräsmark	26
Brudbröd		X		X	Signalart ÄoB, typisk art i 6270 Silikatgräsmark	26
Ekbräken				X	Typisk art i 9050 Näringsrik granskog	1, 12,30
Gullpudra		X		X	Signalart SKS,typisk art i 7160 och 9080	12
Gullviva		X	X	X	Fridlyst enl. 9 § artskyddsförordningen, signalart ÄoB, typisk art i 6270, 9070 m.fl.	28
Gulmåra		X			Signalart ÄoB	26,28
Gökärt				X	Typisk art i 9070 Trädklädd betesmark	8,30, 16, 28

Hultbräken				X	Typisk art i 9050 Näringsrik granskog	1
Liljekonvalj			X		Fridlyst i Stockholms län enl. 9 § artskyddsförordningen	16
Linnea				X	Typisk art i 9010 Taiga	9
Liten blåklocka				X	Typisk art i 9070, 6270 m.fl.	28
Mandelblomma				X	Typisk art i 6270 Silikatgräsmarker	26
Revlummer			X		Fridlyst enl. 9 § artskyddsförordningen, upptagen i bilaga 5 till art- och habitatdirektivet	2, 4,9
Skärmstarr		X		X	Signalart SKS,typisk art i 9080 Lövsumpskog	1, 12,30
Stor blåklocka		X		X	Signalart ÄoB, typisk art i 6270 och 6510	28
Svartkämpar				X	Typisk art i 6270 Silikatgräsmarker	26
Svart trolldruva		X		X	Signalart SKS, typisk art i 9050 Näringsrik granskog	12
Ängshavre		X			Signalart ÄoB, typisk art 6210	283
Insekter						
Björksplintborre		X			Signalart SKS	28
Lavar						
Vedskivlav	NT			X	Typisk art i 9010 Taiga	7,
Mossor						
Blåmossa		X		X	Signalart SKS, typisk art i 9010 Taiga, upptagen i bilaga 5 till art- och habitatdirektivet	7, 25,27
Kransmossa				X	Typisk art i 9050 Näringsrik granskog	1, 16
Mörk husmossa		X		X	Signalart SKS, typisk art i 9010, 9050 m.fl.	19
Svampar						
Blomkålssvamp		X			Signalart SKS	7
Brandticka		X			Signalart SKS	3
Ekticka	NT	X			Signalart SKS	25
Grovticka		X			Signalart SKS	20
Gul vaxskivling		X			Signalart SKS	26
Motaggsvamp	NT	X		X	Signalart SKS,ypisk art i 9010 Taiga	7, 27
Papegojvaxskivling		X			Signalart SKS	26
Rynkskinn	VU	X		X	Signalart SKS, typisk art i 9010 och 9050	19

Tallticka	NT	X		X	Signalart SKS, typisk art i 9010 Taiga	7,27, 28
Ullticka	NT	X		X	Signalart SKS, typisk art i 9010 och 9050	3

Tabell 2. Tidigare fynd av naturvårdsarter som noterats inom området (1990–2022). Rödlistade arter: med förkortningar enligt rödlistan 2020, signalarter: arter som är utpekade som signalarter enligt Skogsstyrelsen (SKS) eller ängs- och betesmarksinventeringen (ÄoB), skyddade arter: arter som är skyddade enligt artskyddsförordningen, typiska arter: arter som är lämpliga indikatorer på en Natura 2000-naturtyps bevarandestatus. Observera att för äldre fynd av fågelarter har endast rödlistade arter, typiska arter och arter i Fågeldirektivets bilaga 1 medtagits.

Artnamn	Rödlista 2020	Signalarter	Skyddade arter	Typiska arter	Kommentar	Objektsnummer
Fåglar						
Björktrast	NT		X		Fridlyst enl. 4 § artskyddsförordningen	
Duvhök	NT		X		Fridlyst enl. 4 § artskyddsförordningen	
Grönsångare	NT		X		Fridlyst enl. 4 § artskyddsförordningen	
Gulsparv	NT		X		Fridlyst enl. 4 § artskyddsförordningen	21
Kråka	NT		X		Fridlyst enl. 4 § artskyddsförordningen	
Pärluggla			X	X	Fridlyst enl. 4 § artskyddsförordningen, typisk art i 9010 Taiga	7
Rödvingetrast	NT		X		Fridlyst enl. 4 § artskyddsförordningen	
Spillkråka	NT		X	X	Fridlyst enl. 4 § artskyddsförordningen, upptagen i bilaga 1 till Fågeldirektivet, typisk art i 9010 Taiga	7, 9, 27
Stare	VU		X		Fridlyst enl. 4 § artskyddsförordningen	
Stjärtmes			X	X	Fridlyst enl. 4 § artskyddsförordningen, typisk art i 9010 och 9080	12
Talltita	NT		X		Fridlyst enl. 4 § artskyddsförordningen	7
Tofsmes			X	X	Fridlyst enl. 4 § artskyddsförordningen, typisk art i 9010 Taiga	5,7
Ärtsångare	NT		X		Fridlyst enl. 4 § artskyddsförordningen	
Grod- och kräldjur						
Huggorm			X		Fridlyst enl. 6 § artskyddsförordningen	3

Mindre vattensalamander			X		Fridlyst enl. 6 § artskyddsförordningen	21
Kärlväxter						
Blåsippa			X	X	Fridlyst enl. 8 § artskyddsförordningen, typisk art för 9050	16, 1
Liljekonvalj			X		Fridlyst i Stockholms län enl. 9 § artskyddsförordningen	16, 13,
Revlummer			X		Fridlyst enl. 9 § artskyddsförordningen	5
Röd skogslilja	NT		X		Fridlyst enl. 8 § artskyddsförordningen (troligen utgången)	
Strutbräken		X		X	Signalart SKS, typisk art i 9050, 9080 m.fl.	12
Tjärblomster					Typisk art 8230	17
Lavar						
Kolflarnlav	NT			X	Typisk art i 9010 Taiga	7
Svart spiklav						7
Vedskivlav	NT			X	Typisk art i 9010 Taiga	7
Mossor						
Blåmossa		X		X	Signalart SKS, typisk art i 9010 Taiga, upptagen i bilaga 5 till art- och habitatdirektivet	7
Stor revmossa		X			Signalart SKS	1, 19, 9,12 ,3
Svampar						
Ekticka	NT	X			Signalart SKS	25
Blodticka		X			Signalart SKS	3, 7
Brandticka		X			Signalart SKS	3
Dropptaggsvamp		X		X	Signalart SKS, typisk art i 9010 Taiga	7
Grovticka		X			Signalart SKS	7
Gullgröppa		X			Signalart SKS	7
Motaggsvamp	NT	X		X	Typisk art i 9010 Taiga, signalart SKS	7
Orange taggsvamp	NT	X		X	Signalart SKS, typisk art i 9010 Taiga	7
Stor aspticka		X		X	Signalart SKS, typisk art i 9010 Taiga	1
Svartvit taggsvamp	NT					7
Tallriska	NT					7
Tallticka	NT	X		X	Typisk art i 9010 Taiga, signalart SKS	7,28, 1
Ullticka	NT	X		X	Typisk art i 9010 och 9050, signalart SKS	9,3
Vedticka		X		X	Signalart SKS, typisk art i 9010 Taiga	19
Vintertagging	NT	X			Signalart SKS	7

Generellt biotopskydd

Inom inventeringsområdet finns stora delar med gammal jordbruksmark och småbiotoper som omfattas av generellt biotopskydd har påträffats under inventeringen, som till exempel dikena i åkermarken kring Glömstadalen (figur 4). Inventering av generellt biotopskydd är dock ett tillägg till NVI enligt svensk standard och har inte utförts detaljerat under denna naturvärdesinventering.

Figur 4. Exempel på ett av dikena som förekommer inom området.

Strandskydd

Det generella strandskyddet är ett lagligt skydd som gäller inom 100 meter från alla hav, sjöar och vattendrag (7 kap. 13-18 §§ MB). I enstaka fall kan skyddet ha utökats till 300 meter, eller ha upphävts av Länsstyrelsen. Strandskyddets syfte är att bevara allemansrättslig tillgång till strandområden, liksom att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv. Inom strandskyddade områden är det bland annat förbjudet att utföra åtgärder som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur eller växter. Inom området finns Glömstadiket (objekt 21) som troligen omfattas av generellt strandskydd. Troligen har Huddinge kommun kunskap om huruvida Glömstadiket berörs av strandskydd, annars kan Länsstyrelsen tillfrågas för eventuell utredning av detta.

Skyddade och fridlysta arter

Dokumenterad förekomst

Den utförda naturvärdesinventeringen visar att det inom området förekommer arter som är skyddade enligt artskyddsförordningen (2007:845). Fynden rör främst kärlväxter (tabell 1). Totalt har 20 fridlysta arter noterats både från naturvärdesinventeringen och som tidigare artfynd från artportalen. Flera av dessa artfynd är fåglar. Här nedan presenteras en bedömning för hur dessa arter kan komma att påverkas av en eventuell exploatering.

För alla arter som är skyddade enligt 4a, 7, 6, 8 och 9 §§ artskyddsförordningen bedöms eventuell påverkan på lokal, regional eller nationell bevarandestatus för arterna.

I vår bedömning av påverkan på fågelarter, skyddade enligt 4§ artskyddsförordningen, använder vi Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens gemensamma tolkning av förändringarna i 4 § som trädde i kraft 2022-10-01 (Regeringskansliet, 2022). För alla fågelarter bedöms om planerad åtgärd riskerar att påverka arten på ett sådant sätt att det försämrar möjligheten för arten att bibehålla eller återupprätta en population på en tillfredsställande nivå. Med hänsyn till detta tar vi i våra bedömningar extra hänsyn till fågelarter som är rödlistade, upptagna i Fågeldirektivets bilaga 1 och prioriterade i Skogsvårdslagen. För fågelarter som är klassade som livskraftiga, vanligt förekommande lokalt och nationellt och/eller generalister vad gäller miljökrav föreligger vanligtvis mycket liten risk för att en begränsad störning ska medföra påverkan på populationsnivå.

Blåsippa (LC) - Fridlyst i Stockholms län enligt 8 § samt i hela Sverige enligt 9 § artskyddsförordningen. Arten är vanlig både i regionen och i kommunen på något kalkhaltig mark. Vi bedömer att dess bevarandestatus inte riskerar att påverkas negativt av en eventuell exploatering, varken lokalt, regionalt eller nationellt.

Gullviva (LC) - Fridlyst enligt 9 § artskyddsförordningen. Arten är vanlig både i regionen och i kommunen, Vi bedömer att dess bevarandestatus inte riskerar att påverkas negativt av en eventuell exploatering, varken lokalt, regionalt eller nationellt.

Liljekonvalj (LC) – Fridlyst i Stockholms län enligt 9 § artskyddsförordningen. Arten är vanlig både i regionen och i kommunen, Vi bedömer att dess bevarandestatus inte riskerar att påverkas negativt av en eventuell exploatering, varken lokalt, regionalt eller nationellt.

Revlummer (LC) - Fridlyst enligt 9 § artskyddsförordningen. Revlummer finns spridd inom området, även i ungskogar på fuktigare mark. Arterna är vanliga i hela landet i olika typer av frisk-fuktig mark, inklusive hydrologiskt störd mark. Deras bevarandestatus bedöms ej påverkas negativt av en eventuell exploatering, varken lokalt, regionalt eller nationellt.

De fågelarter som påträffades inom området under naturvärdesinventeringen (exempelvis koltrast, gärdsmyg och kungsfågel) är liksom alla fåglar fridlysta genom artskyddsförordningen. Ingen risk för påverkan bedöms dock föreligga för dessa arter på populationsnivå. Denna bedömning motiveras av att dessa fåglar är klassade som livskraftiga och vanligt förekommande arter som kan leva i många olika typer av miljöer, inklusive produktionspåverkad skog eller bebyggd mark. Sannolikt kan dessa arter lätt anpassa sig till den förändring av naturmiljön som en eventuell exploatering medför.

Trolig förekomst

Inom området har 10 rödlistade fågelarter observerats enligt rapporter från Artportalen (tabell 2), och det är troligt att de kan förekomma inom området. Men för att avgöra vilka arter som utnyttjar området, och för att kunna bedöma hur de eventuellt kan påverkas av områdets planer, behövs en fågelinventering under våren och försommaren.

Inom området skulle hasselsnok kunna finnas. Det baseras på att det finns flera tidigare fynd strax utanför inventeringsområdet samt fler fynd i närområdet. Eftersom inventeringsområdet hyser en varierande naturmiljö med mycket hällmarker är det troligt att hasselsnok förekommer. Hasselsnok är rödlistad som sårbar (VU) och fridlyst enligt 4 och 5 § artskyddsförordningen.

Eftersom området är så pass stort och varierande med många olika naturtyper är det troligt att olika arter av fladdermöss förekommer inom området. Fladdermöss kan förekomma i de flesta naturtyper och flera arter födösöker gärna i brynmiljöer och kring vatten men det finns även arter som är kopplade till skogsmiljöer. Eventuellt kan en fladdermusinventering vara aktuellt för att avgöra vilka arter som utnyttjar området.

Det är även troligt att andra arter av kräldjur kan förekommer inom området som vanlig groda (LC), vanlig padda (LC), åkergroda (LC), mindre vattensalamander (LC) och större vattensalamander (LC). Eventuellt kan Glömstadiket utgöra både spridningsväg och lekvatten för groddjur. För att fastställa detta krävs dock en separat groddjursinventering under våren.

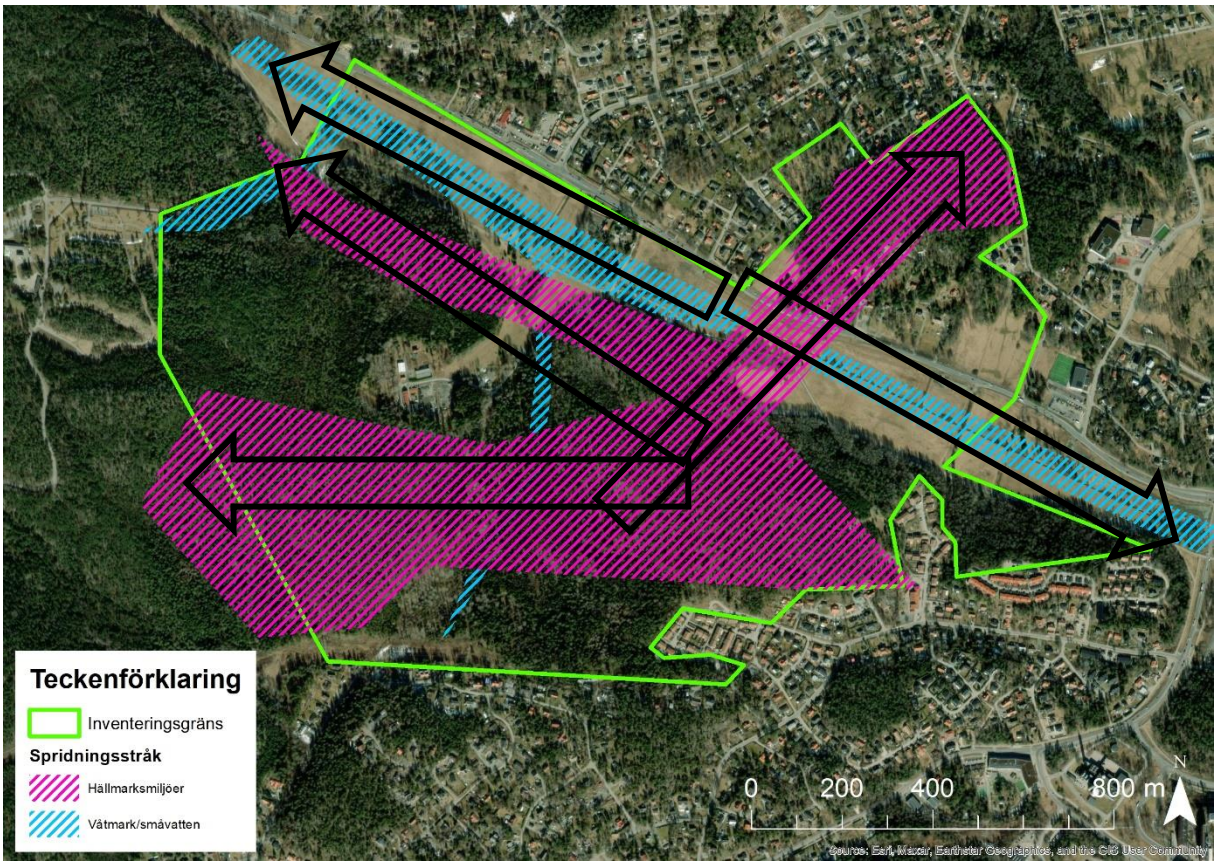
Biologiska spridningssamband

Lovisebergsområdet består av till stor del av ett sammanhängande naturområde vilket gör att området i sin helhet är mycket viktigt ut ett landskapsekologiskt perspektiv. Flera naturliga spridningsvägar för olika arter förekommer inom området. Inom området finns till exempel ett flertal större hällmarkstallskogar som binds samman i ett spridningsstråk genom områden med yngre produktionsskog (fig.5). Hällmarkstallskogarna utgör en del av ett större ekologiskt samband av hällmarkstallskogar i Södertörn och utgör habitat för ett flertal arter. Eftersom det bedrivs skogsbruk i de flesta skogar är områden med äldre träd mindre vanliga, men i Stockholmsförorter är det lite vanligare med områden med äldre tallar då skogsbruket oftast inte bedrivs lika hårt. Däremot är dessa äldre tallskogsmiljöer hotade av exploatering och den fragmentering som den leder till. Därför är det viktigt att man i den mån det går sparar miljöer med äldre tallar.

Flera objekt bedömdes ha lägre naturvärden inom inventeringsområdet men sammanlagt är dessa områden värdefulla då de utgör en del av ett större sammanhang i ett funktionellt landskap som kan bibehålla den biologiska mångfalden. Även skogsmark som är påverkad av skogsbruk, och därmed har klassats som lågt naturvärde i naturvärdesinventeringen, har ett värde som spridningskorridor för olika arter. Yngre skogar som ligger mellan äldre skog kan även bidra till ett stabilare mikroklimat, som kan gynna arter i de äldre ofta mer artrika områdena.

Vid en exploatering av området kommer en fragmentering av skogslandskapet ske, i och med det kommer spridningssamband och habitat minska och den biologiska mångfalden kommer att minska och på sikt ha negativa konsekvenser för flera arter. Skogarna i Lovisebergsområdet är även frekvent besökta av närboende.

Mindre vattensalamander är hittad vid Glömstadiket under våren 2022, vilket indikerar att Glömstadiket utnyttjas som lekvatten för mindre vattensalamander eftersom arten söker sig till lekvatten under våren. Enligt tidigare rapporter på Artportalen har flera groddjur hittats (mindre vattensalamander, vanlig groda och vanlig padda) strax utanför inventeringsområdet vid St. Botvids kyrkogård. Det är därför troligt att alla dessa arter förekommer inom inventeringsområdet. Inom skogsmarken förekommer strukturer som kan utnyttjas som övervintringsplatser. Groddjur kan övervintra under blockrik mark samt under död ved. Även sumpskogarna inom området kan utnyttjas som sommarhabitat. Glömstadiket och sumpskogarna utgör troligen spridningsvägar (fig.5) och födosöksområden för groddjur. Det är även troligt att lek av groddjur kan förekomma i Glömstadiket.

Figur 5. Ungefärlig bild hur de olika spridningsstråken går genom området

Rekommendationer inför vidare planering

Det är önskvärt att man i den framtida planeringen tar hänsyn till att försöka bevara en större del av sammanhängande grönstruktur. Även vissa områden med lägre naturvärden är lämpliga att spara då dessa kan fungera som spridningsstråk mellan områdena med högre naturvärden. Vid den fortsatta planeringen är det önskvärt att man bygger in grönstrukturer och undviker att anlägga stora hårdgjorda öppna ytor för att minska barriäreffekter. Grönstrukturerna bör anpassas efter områdets förutsättningar, och det är bra om det finns en viss variation av olika typer av grönstrukturer. Det är även bra om man kan spara så många av de äldre träden som möjligt genom att även lämna fristående träd. I de fall man behöver avverka äldre träd kan man lägga ut dem i skogen som död ved vilket kan gynna insekter och vedlevande svampar. När man sparar träd och mindre skogspartier är det viktigt att tänka på att man inte skapar isolerade öar med hårdgjorda öppna ytor omkring utan försöker utforma miljön så det fortfarande finns grönstruktur som binder samman områden.

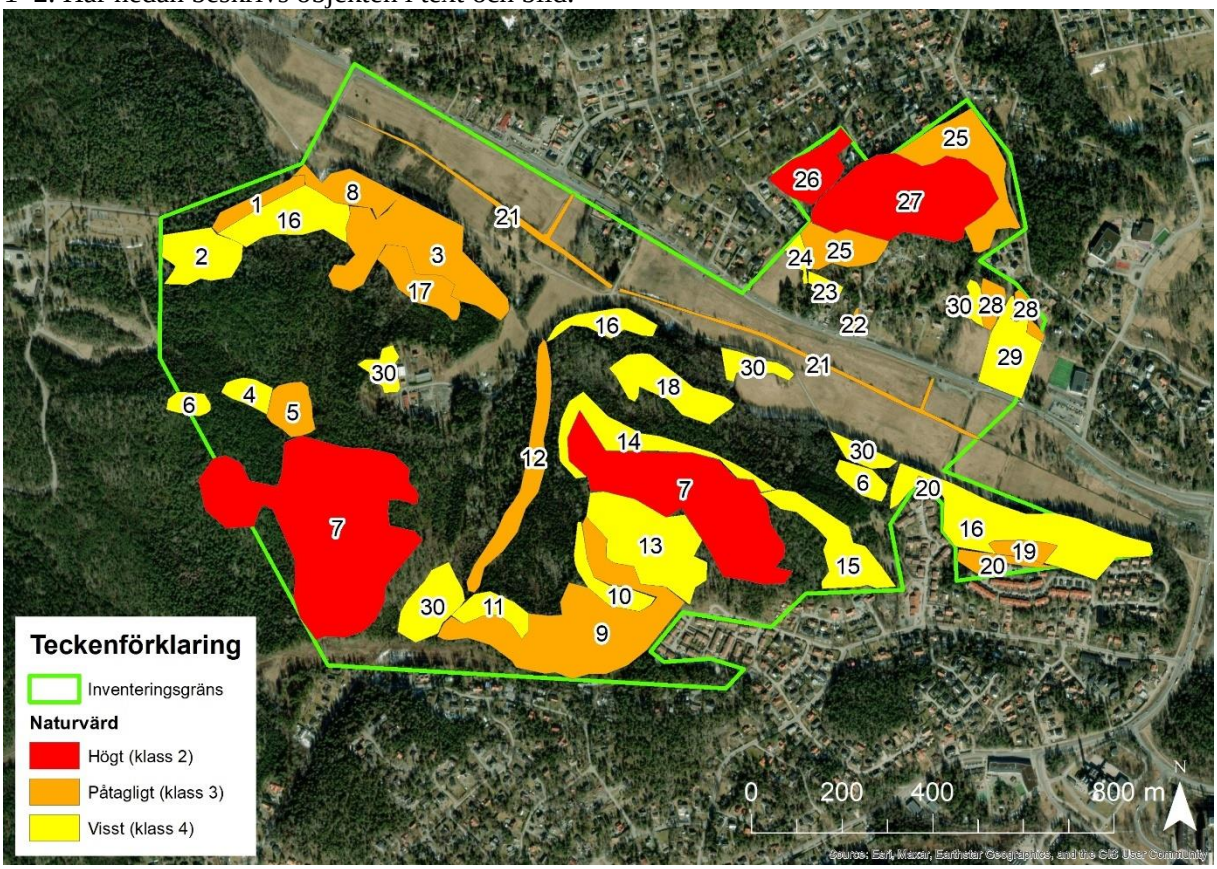
Om det finns behov att göra kompensationsåtgärder är en lämplig åtgärd som kan gynna groddjur att anlägga småvatten som kan utnyttjas som lekvatten. Det är viktigt att man i samband med nyskapade lekvatten ser till att det finns närhet till miljöer som groddjuren kan utnyttja under sommaren och övervitningsmiljöer. Ett lekvatten bör inte ligga så att groddjuren behöver passera någon väg där de kan bli påkörda. Lekvatten bör utformas så de har en långgrund solbelyst strand och är fria från fisk och kräftor. Småvattnen behöver även hålla vatten under hela sommaren så att groddjuren hinner utvecklas klart. Småvatten gynnar även andra arter, som olika arter av insekter och fåglar. Det är även viktigt med småvatten under torra somrar då större djur kan utnyttja dessa som dricksvattenkälla.

Betesmarken (objekt 26) på norra sidan om Glömstadiket är en fin gräsmark med hävdgynnad flora och förekomst av ängssvampar vilket tyder på att området har brukats som fodermarker under lång tid. Inom området förekommer även ett flertal äldre grövre lövträd. Då det finns höga naturvärden är det önskvärt att detta område bevaras. För att områdets värden ska fortsätta att finnas kvar behöver området skötas genom slåtter eller bete då värdena är kopplade till hävd. Området kan utgöra ett

område där pollinerade insekter förekommer vilket är viktiga för pollinering av fruktträd och grönsaker i närområdet.

Beskrivning av naturvärdesobjekt

Inom området identifierades 30 naturvärdesobjekt. För större kartor över de olika objekten, se Bilaga 1–2. Här nedan beskrivs objekten i text och bild.

Figur 5. Kartbild över inventeringsområdet med avgränsade och numrerade naturvärdesobjekt, färglagda efter bedömt naturvärde enligt klassningen i SIS-standarden**.** Övriga ytor inom inventeringsgränserna som ej färglagts har lågt naturvärde.

Tabell 2. Sammanfattning av objekten och deras naturvärdesklasser.

Objektnummer	Namn	Naturvärdesklass
1	Bäckravin	3
2	Granskog	4
3	Medelålders barrskog	3
4	Utdikad sumpskog	4
5	Tallsumpskog	3
6	Yngre hällmarkstallskog	4
7	Hällmarkstallskog	2
8	Aspdominerad blandskog	3
9	Granskog	3
10	Fuktstråk med klibbal	4
11	Aspdominerad blandskog	4
12	Bäckravin i näringsrik granskog	3
13	Brukad barrblandskog	4
14	Barrblandskog i bergskant	4
15	Brukad hällmarksskog	4
16	Lövträdsrika skogsbryn	4

17	Hällmarkstallskog	3
18	Barrblandskog	4
19	Granskog	3
20	Hällmarkstallskog	3
21	Glömstadiket	3
22	Liten ekmiljö	3
23	Gammal tomtmark	4
24	Solbelyst brynmiljö	4
25	Barrblandskog	3
26	Trädklädd betesmark	2
27	Hällmarkstallskog	2
28	Gammal hagmark	3
29	Gammal åker som betas	4
30	Yngre aspmiljöer	4

1. Bäckravin

Figur 6. Bäckravin med stort lövinslag.

Beskrivning

Liten bäck som skapat en ravin i blandskog. Ett fuktigt mikroklimat har gett förutsättningar för en rik mossflora och ett variabelt trädskikt med asp, gran, hassel och klibbal. I fältskiktet växer ett stort inslag av ormbunkar med bland annat hult- och ekbräken. Även skärmstarr och harsyra förekommer rikligt. Bottenskiktet består främst av olika mossor som kransmossor, större bräkenmossa, tujamossor, hasselmossa m.fl. I bäcken finns både död ved och stenblock som skapar substrat för kräsna mossor och svampar.

Naturvårdsarter

Ekbräken, hultbräken, kransmossa, skärmstarr
Tidigare fynd från Artportalen: Blåsippa, stor aspticka, stor revmossa, tallticka

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Bedömningen baseras på ett Påtagligt biotopvärde främst med avseende på det stora lövinslaget, bäckmiljön samt förekomst av död ved och stenblock längs vattendraget. Artvärdet klassades som Visst artvärde, främst med avseende på den generella artrikedomen och att flera typiska arter noterades.

Natura 2000-naturtyp
-

2. Granskog

Figur 6. Medelålders granskog med tunna mosstäcken och sparsam förekomst av död ved.

Beskrivning
Medelålders granskog med träd mellan 70-90 år. Fältskiktet är glest och består främst av vanliga skogsmossor som väggmossa, husmossa och björnmossa samt blåbärsris. Ett visst inslag av granvitmossa finns och död ved är sparsamt spritt inom objektet. Skogen är aktivt brukad och det finns tydliga spår av gallring.

Naturvårdsarter
Revlummer

Naturvärdesbedömning
Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde, främst med avseende på skogens ålder och att det finns en viss förekomst av död ved. Artvärdet bedöms som Obetydligt eftersom revlummer är den enda noterade naturvårdsarten.

Natura 2000-naturtyp
-

3. Medelålders barrskog

Figur 7. Medelålders barrblandskog med visst inslag av död ved.

Beskrivning

Grandominerad barrskog med inslag av tall och asp. Fältskikt av blåbärstyp med inslag av gräs som piprör och kruståtel. I bottenskiktet finns vanliga skogsmossor men även den kalkgynnade arten kransmossa. Död ved förekommer både i form av stående och liggande stammar, i vissa delar efter barkborreangrepp. Flera äldre träd (100–130 år) finns i objektet men medelåldern ligger närmare 80 år.

Naturvårdsarter

Brandticka, kransmossa, ullticka
Tidigare fynd från Artportalen: Blodticka, brandticka, tallticka, ullticka, stor revmossa

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Bedömningen baseras på ett Påtagligt biotopvärde, främst med avseende på förekomsten av äldre träd och död ved. Artvärdet bedöms som Visst eftersom enstaka naturvårdsarter som indikerar kontinuitet i förekomst av död ved noterades. Objektet ligger på gränsen till klass 2.

Natura 2000-naturtyp

-

4. Utdikad sumpskog

Figur 8. Exempel på hur björk och tall finns insprängt i den annars grandominerade skogen.

Beskrivning

Sumpskog som är kraftigt påverkat av utdikning. Trädskiktet domineras av gran runt 80 år med ett visst inslag av björk och tall. Död ved förekommer spritt i området och det finns svagt utvecklade trösklar. Fältskikt är glest och domineras av framför allt blåbär och vanliga skogsmossor som väggmossa, björnmossa och fläckvis av vitmossor.

Naturvårdsarter

Revlummer

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde, främst med avseende på skogens ålder, variation i trädslag samt att det finns död ved. Artvärdet bedöms till Obetydligt eftersom revlummer är den enda noterade naturvårdsarten.

Natura 2000-naturtyp

-

5. Tallsumpskog

Figur 9. Barrsumpskog med gamla tallar och ett fältskikt dominerat av skvattram.

Beskrivning

Talldominerad sumpskog med ett äldre trädskikt av tallar mellan 150–210 år där enstaka träd är särskilt skyddsvärda. Sumpskogen har ett visst inslag av lövträd i form av glasbjörk och klibbal som trivs i sådana här fuktiga miljöer. Sumpskogen har troligtvis varit större och en hydrologisk påverkan finns genom dikning utanför objektet. Död ved förekommer i objektet i form av både stående och liggande träd. Fältskiktet domineras av skvattram i de centrala delarna medan blåbär och lingon växer i skogens kantzon. Bottenskiktet är delvis täckt med vitmossor men i de torrare delarna växer väggmossa.

Naturvårdsarter

Tidigare fynd från Artportalen: Tofsmes, revlummer

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3 (stark). Bedömningen baseras på ett Påtagligt biotopvärde, främst med avseende på den höga trädåldern och förekomst av särskilt skyddsvärda träd. Objektet bedöms ha ett Obetydligt artvärde eftersom inga naturvårdsarter hittades vid fältbesöket. Om artfynd gör i detta område är det motiverat att höja klassningen.

Natura 2000-naturtyp

-

6. Yngre hällmarkstallskog

Figur 10. Hällmark bevuxen med unga träd och enstaka äldre frötallar.

Beskrivning

Yngre hällmarkstallskog med öppna solbelysta hällar, sparsamt med död ved och enstaka äldre träd. Sådana träd är troligen lämnade som frötallar och ligger numera i ett åldersspann på 150-190 år. Skogen domineras av tall med ett inslag av både björk och gran. I fältskiktet dominerar ljung men här och där växer både lingon och blåbär. Bottenskiktet domineras av renlavar och hällmarksmossor som björnmossa och olika raggmossor.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst artvärde, främst med avseende på de spridda frötallarna och deras ålder och de relativt ljusöppna miljöerna. Objektet bedöms ha ett Obetydligt artvärde eftersom inga naturvårdsarter noterades. Då objektet är så kraftigt påverkat av skogsbruket och den största delen av beståndet består av yngre träd landar bedömningen på klass 4.

Natura 2000-naturtyp

-

7. Hällmarkstallskog

Figur 11. Gles tallskog på hällmark med stor variation i trädskiktet.

Beskrivning

Äldre hällmarkstallskog med en beståndsålder mellan 140–180 år med enstaka individer på över 200 år. Många tallar är senvuxna och inte särskilt grova men har vridna grenar och flata kronor. Fältskiktet består främst av ljung, lingon, krustål och blåbär. Det växer även karakteristiska renlavar samt vanliga skogsmossor som väggmossa, kvastmossa och raggmossor. I fuktiga svackor växer vitmossor som tallvitmossa. I skogen förekommer död ved både som stående och liggande stammar samt som stubbar. Enstaka stubbar har även spår av brand.

Naturvårdsarter

Blomkålssvamp, blåmossa, motaggsvamp, tallticka, vedskivlav
Tidigare fynd från Artportalen: Blodticka, blåmossa, dropptaggsvamp, grovticka,, gullgröppa, kolflarnlav, liten spiklav, motaggsvamp, orange taggsvamp, svart spiklav, spillkråka, svartvit taggsvamp, tallriska, talltita, tofsmes, ullticka, vedskivlav, vintertagging

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 2. Bedömningen baseras på ett Påtagligt biotop- och artvärde, främst med avseende på förekomsten av äldre träd, död ved och öppna hällar. Artvärdet baseras på förekomsten av flera naturvårdsarter samt att det inom området finns flera tidigare fynd av andra naturvårdsarter som vintertagging, spillkråka, tallriska och orangetaggsvamp.

Natura 2000-naturtyp

-

8. Aspdominerad blandskog

Figur 12. Gles aspskog.

Beskrivning

Objektet består av en brynmiljö med en hög andel av lövträd, framförallt asp. Beståndsåldern är ung men enstaka äldre aspar förekommer. Utöver asp växer även björk och gran spritt i objektet. Unga granar finns insprängda och kommer på sikt att bidra med skuggigare miljöer. I fältskiktet växer arter som piprör, stenbär och gökärt. Fläckvis finns även indikationer på kalkrik mark i form av blåsippa och kransmossa.

Naturvårdsarter

Ask, blåsippa, gökärt, kransmossa

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde, främst med avseende på den rika förekomsten av lövträd och att asp dominerar. Objektet bedöms ha ett Visst artvärde eftersom det noterades enstaka naturvårdsarter inom objektet.

Natura 2000-naturtyp

-

9. Granskog

Figur 13. Granskog med enstaka äldre träd och viss förekomst av död ved.

Beskrivning

Grandominerad barrskog med inslag av tall och björk. Död ved förekommer fläckvis rikligt både som stående och liggande stammar i olika nedbrytningsgrad. Äldre granar kring 130 år finns fläckvis. Fältskiktet domineras av blåbär med inslag av lingon, piprör, kruståtel och örnbräken. Bottenskiktet domineras av vanliga skogsmossor som vägg-, hus- och kvastmossa. Delar av området hyser barkborreangripna granar som numera står som torrakor med pågående rötning av bland annat klibbticka.

Naturvårdsarter

Linnea, revlummer
Tidigare fynd från Artportalen: stor revmossa, spillkråka, ullticka

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Bedömningen baseras på ett Påtagligt biotopvärde, främst med avseende på det relativt stora och sammanhängande skogsområdet, beståndens ålder och förekomsten av död ved. Objektet bedöms ha ett Visst artvärde eftersom det är ganska artrikt och det växer linnea i skogen, en art som är typisk i taiga.

Natura 2000-naturtyp

-

10. Fuktstråk med klibbal

Figur 14. Fuktstråk med klibbal och unga granar.

Beskrivning

Ett fuktstråk bevuxet med klibbal och unga granar. Objektet är troligtvis vattenfylld på våren och flera klibbalar står på mindre socklar. Inom objektet finns det en viss förekomst av död ved. Fältskiktet hyser flera arter av mossor, exempelvis skogstjärmossa och olika gräsmossor. Bland växterna förkommer harsyra och olika ormbunkar.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde, främst med avseende på den fuktiga skogsmiljön som med stor sannolikhet står blöt på våren samt sparsam förekomst av död ved. Objektet bedöms ha ett Obetydligt artvärde då inga naturvårdsarter noterades.

Natura 2000-naturtyp

-

11. Aspdominerad blandskog

Figur 15. Relativt grova aspar rötade av aspticka. På marken finns grova lågor i olika nedbrytningsstadier och av olika trädslag.

Beskrivning

Röjd blandskog där bestånd med medelålders asp har lämnats. Inom objektet finns utöver asp ett inslag av björk och gran. I fältskiktet växer bland annat blåbär, piprör och örnbräken. Död ved av alla tre nämnda trädslag förekommer inom objektet.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde, främst med avseende på de grova asparna och tillgången på död ved av flera trädslag. Objektet bedöms ha ett Obetydligt artvärde då inga naturvårdsarter noterades.

Natura 2000-naturtyp

-

12. Bäckravin i näringsrik granskog

Figur 16. Bäckmiljö med viss tillgång på död ved.

Beskrivning

En mindre bäckravin med ett trädskikt som domineras av gran och med ett inslag av klibbal. Fältskiktet är örtrikt och växter som harsyra, skärmstarr, ormbunkar och skogsfräken är frekventa inom objektet. Bottenskiktet är artrikt när det gäller mossor och triviala arter som tujamossor, kransmossa och vågig praktmossa noterades. Död ved förekommer längs bäckmiljön och arter som gullpudra och svart trolldruva förekommer. Större delarna av granskogen som växer kring bäcken är i ett relativt ungt till medelålders stadie.

Naturvårdsarter

Ekbräken, gullpudra, skärmstarr, svart trolldruva
Tidigare fynd från Artportalen: Stor revmossa, fjällig taggsvam,stjärtmes

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Bedömningen baseras på ett Påtagligt biotopvärde, främst med avseende på den naturligt meandrande bäckmiljön med viss förekomst av död ved och stenar i vattnet. Objektet bedöms ha ett Visst artvärde med flera fynd av naturvårdsarter.

Natura 2000-naturtyp

-

13. Brukad barrblandskog

Figur 17. Gles barrblandskog med mycket blåbär och örnbräken.

Beskrivning

Grandominerad barrrskog med kraftig påverkan från skogsbruk. I trädskiktet förekommer ett visst inslag av tall och björk och fältskiktet är påverkat av röjning vilket gjort det mer ljusöppet. Därför växer piprör och örnbräken i stora bestånd i en annars blåbärsrisdominerad miljö. I bottenskiktet växer vanliga skogsmossor som vägg- och husmossa.

Naturvårdsarter

Tidigare fynd från Artportalen: Liljekonvalj

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde med avseende på beståndets ålder och karaktär. Objektet bedöms ha ett Obetydligt artvärde eftersom inga naturvårdsarter noterades.

Natura 2000-naturtyp

-

14. Barrblandskog i bergskant

Figur 18. Blandskog som gränsar till den äldre hällmarkstallskogen

Beskrivning

Varierande grandominerad barrskog med inslag av tall, asp och björk. Variationen ligger i trädslag samt hur olika kuperat och blockrikt det är. Fältskiktet domineras av blåbär, terrängen är sluttande och delvis blockrik. Bottenskiktet består av vanliga skogsmossor som hus-, vägg-, kvast- och kammossa. Död ved förekommer sparsamt i området.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde, främst med avseende på den heterogena skogen, dess ålder och viss förekomst av död ved. Objektet bedöms ha ett Obetydligt artvärde eftersom inga naturvårdsarter noterades.

Natura 2000-naturtyp

-

15. Brukad hällmarksskog

Figur 19. Ung tallskog på hällmark med enstaka liggande stammar.

Beskrivning

Hällmarksområde med kraftig påverkan från skogsbruk medelåldern på beståndet ligger på ca 40-50 år. Äldre tallar förekommer i form av lämnade frötallar från senaste avverkning. Dessa träd håller en ålder mellan 120-170, men större delen av objektet är ungskog med inslag av björk och gran. Fältskiktet består främst av ljung, lingon och blåbär, och i bottenskiktet växer renlavar och vanliga skogsmossor. Öppna hällar och död ved finns enbart sparsamt inom objektet.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde, främst med avseende på de gamla lämnade frötallarna och hällmarksmiljön. Objektet bedöms ha ett Obetydligt artvärde eftersom inga naturvårdsarter noterades.

Natura 2000-naturtyp

-

16. Lövträdsrika skogsbryn

Figur 20. Vissa partier hyser god förekomst av död ved, främst av klenare dimensioner.

Beskrivning

Lövrik blandskog med asp, gran och sälg men även enstaka ek och tall. Fältskiktet är ganska örtrikt med arter som blåsippa, gökärt, harsyra och liljekonvalj. Vissa delar av skogen hyser blåbärsris och den kalkgynnade kransmossan. Död ved förekommer spritt, både stående och liggande av löv- och barrträd. Bland granarna finns även enstaka äldre träd spridda inom objektet.

Naturvårdsarter

Blåsippa, gökärt, kransmossa, liljekonvalj
Tidigare fynd från Artportalen: Blåsippa, Liljekonvalj

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde, främst med avseende på den goda förekomsten av lövträd och att död ved förekommer spritt inom objektet. Artvärdet bedöms som Obetydligt eftersom de noterade naturvårdsarterna är vanligt förekommande och endast förekommer som spridda förekomster.

Natura 2000-naturtyp

-

17. Hällmarkstallskog

Figur 21. Bild saknas för detta objekt.

Beskrivning

Liten hällmarkstallskog med viss förekomst av äldre tallar. Spår av brand förekommer. På hällmarken växer även mycket gran och några enstaka träd av asp och björk. Inom objektet finns ett visst inslag av död ved. Fältskiktet domineras av ljung, lingon, blåbär och kruståtel. Bottenskiktet består främst av renlavar och väggmossa. Bitvis är trädskiktet ganska tätt och det förekommer fläckvis växer äldre tallar upp mot 170 år.

Naturvårdsarter

Tidigare fynd från Artportalen: tjärblomster

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Bedömningen baseras på ett Påtagligt biotopvärde, främst med avseende på förekomsten av äldre tallar i hällmarksmiljö samt spår av brand. Objektet bedöms ha ett Obetydligt artvärde då inga naturvårdsarter noterades.

Natura 2000-naturtyp

-

18. Barrblandskog

Figur 22. Inom objektet finns flera hällmarkspartier med något äldre tallar.

Beskrivning

Ett sammanhängande medelålders skogsområde dominerat av gran och tall och med inslag av björk och enstaka aspar. Blåbär och lingon dominerar fältskiktet tillsammans med kruståtel. Bottenskiktet består främst av vanliga skogsmossor och vid hällmarkspartier finns renlavar. På vissa av hällmarkspartierna står något äldre tallar med grövre bark och vridna grenar. Död ved förekommer sparsamt men finns av både barr- och lövträd.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde, främst med avseende på skogens ålder, de något äldre tallarna och hällmarkspartierna. Objektet bedöms ha ett Obetydligt artvärde då inga naturvårdsarter noterades.

Natura 2000-naturtyp

-

19. Granskog

Figur 23. Något sluttande granskog med flera grova träd och förekomst av död ved.

Beskrivning

Litet granskogsparti med flera äldre granar och ett stort inslag av död ved. Trädskiktet har dominans av gran men har även ett inslag av asp, björk och tall. Fältskiktet är något örtrikt men domineras i övrigt av blåbär. Bottenskiktet består främst av vanliga skogsmossor men även av den kalkgynnade arten kransmossa. Den döda veden förekommer som både stående och liggande stammar i olika dimension. Inom objektet finns sluttningar och enstaka bergbranter.

Naturvårdsarter

Mörk husmossa, rynkskinn
Tidigare fynd från Artportalen: vedticka

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde, främst med avseende på de äldre granarna och den goda tillgången på död ved. Objektet bedöms ha ett Högt artvärde eftersom den hotade arten rynkskinn noterades och likaså signalarten mörk husmossa. Båda arterna är goda indikationer på lång skoglig kontinuitet. Dock förekom rynkskinn endast på ett begränsat område med död ved vilket inte motiverar en högre naturvärdesklass i objektets som helhet, då det i övrigt fanns liten tillgång till lämpliga substrat för arten att växa på.

Natura 2000-naturtyp

-

20. Hällmarkstallskog

Figur 24. Hällmarksskog med flera äldre tallar med vridna grenar.

Beskrivning

Medelålders hällmarkstallskog med viss förekomst av äldre träd. Objektet gränsar till ett bostadsområde och är påverkat av tramp och komposthögar. I fältskiktet växer mycket gräs i form av krusåtel. I övrigt växer risväxterna blåbär och lingon fläckvis. Bottenskiktet består främst av vanliga skogsmossor och på hällarna finns renlavar.

Naturvårdsarter

Grovticka

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Bedömningen baseras på ett Visst biotop- och artvärde, främst med avseende på beståndets ålder, flera äldre tallar samt förekomst av signalarten grovticka.

Natura 2000-naturtyp

-

21. Glömstadiket

Figur 25. Brett och öppet dike som är vattenfyllt året runt.

Beskrivning

Rätad bäck som rinner genom Glömstadalen. Vattendraget har även flera sidodiken på den gamla åkermarken. Längs kanterna växer videbuskar, klibbal och älggräs medan det i vattnet växer kaveldun, bladvass och grenrör. Området är mycket näringspåverkat från tidigare åkerbruk och vattnet ser ut att vara övergött. Längs diket har det tidigare observerats vattensalamandrar och troligtvis används vattnet även av andra groddjur.

Naturvårdsarter

Tidigare fynd från Artportalen: mindre vattensalamander, gulsparv

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Bedömningen baseras på ett Påtagligt biotopvärde, främst med avseende på den öppna vattenspegeln och att det växer videbuskar längsmed diket. Objektet bedöms ha ett Visst artvärde eftersom det finns tidigare rapport om vattensalamander på platsen. Artvärdet bedöms som preliminärt då det krävs en noggrannare groddjursinventering för att avgöra förekomsten av fler art.

Natura 2000-naturtyp

-

22. Liten ekmiljö

Figur 26. Liten ekdunge intill gång- och cykelväg.

Beskrivning

En mindre dunge med ek och hassel där flera träd är värdefulla efterträdare. Inom objektet finns även ett särskilt skyddsvärt träd. Fältskiktet är lundartat och domineras av lundgröe. Det finns en viss påverkan från vägkanten där näringsgynnade arter som hundäxing och nejlikrot växer.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Bedömningen baseras på ett Påtagligt biotopvärde med avseende på att det finns flera ekar i olika åldrar. Objektet bedöms ha ett Obetydligt artvärde eftersom inga naturvårdsarter noterades.

Natura 2000-naturtyp

-

23. Gammal tomtmark

Figur 27. Efter en röjning står nu både asp och sälg öppet och solbelyst i objektet.

Beskrivning

Område där röjning skett, troligtvis på gammal tomtmark då miljön är något nedskräpad. Trädskiktet består av flera äldre tallar samt asp, sälg och några enbuskar. Inom objektet finns tre särskilt skyddsvärda träd. Fältskiktet var svårbedömt då avverkning skett nyligen, troligen lite lundartad miljö.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på Visst biotopvärde med avseende på de äldre tallarna och den rika förekomsten av solbelysta lövträd, dock är objektet så pass påverkat av avverknings så ett högre biotopvärde ej kan motiveras. Objektet bedöms ha ett Obetydligt artvärde eftersom inga naturvårdsarter noterades.

Natura 2000-naturtyp

-

24. Solbelyst brynmiljö

Figur 28. Brynmiljö i syd-sydvästläge.

Beskrivning

Lövträdsrikt skogsbryn dominerat av ung asp, videbuskar och med ett visst inslag av bärande buskar i form av både hagtorn och nypon. Fältskiktet är näringspräglat med arter som hundkäx, hundäxing och nysört. Objektet kantar mot en stängslad gräsmark som tidigare varit åker.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på Visst biotopvärde med avseende på det solbelysta läget och de många bärande buskarna. Objektet bedöms ha ett Obetydligt artvärde eftersom inga naturvårdsarter noterades.

Natura 2000-naturtyp

-

25. Barrblandskog

Figur 29. Barrblandskog med flera äldre träd.

Beskrivning

Äldre barrblandskog med inslag av lövträd som björk och ek. Ett flertal äldre träd runt 150 eller mer förekommer. Fältskiktet domineras av blåbär med ett visst inslag av lingon. I bottenskiktet dominerar vanliga skogsmossor som vägg- och husmossa men även kam- och kvastmossa förekommer. Fläckvis förekommer även hällmarksarter som renlavar och tallvitmossa. Död ved förekommer sparsamt men finns spritt inom området.

Naturvårdsarter

Blåmossa, ekticka
Tidigare fynd från Artportalen: ekticka

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Bedömningen baseras på ett Påtagligt biotopvärde, främst med avseende på den i snitt höga trädåldern. Objektet bedöms ha ett Visst artvärde eftersom enstaka naturvårdsarter noterades samtidigt som skogen bedöms vara något artrikare än liknande naturmiljöer i området.

Natura 2000-naturtyp

-

26. Trädklädd betesmark

Figur 30. Variationsrik betesmark med förekomst av bärande träd och buskar.

Beskrivning

Välhävdad gräsmark med flera olika strukturer som kuperad terräng med hällar och block. Delar av betesmarken har tidigare varit tomtmark och rester från gamla byggnader finns kvar. Betesmarken är varierande med både näringsrika och näringsfattiga delar. Det finns ett glest trädskikt med apel, ask, björk, lönn och sälg. Här bedömdes flera träd som särskilt skyddsvärda. Även buskskiktet är glest med arter som getapel, hagtorn och nypon. Fältskiktet är örtrikt med hävdgynnade arter. För att nämna några så noterades bland annat brudbröd, femfingerört, gråfibbla, gulmåra och smörblomma. Enstaka ängssvampar noterades också i betesmarken.

Naturvårdsarter

Ask, brudbröd, gulmåra, gul vaxskivling, mandelblomma, papegojvaxskivling, svartkämpar

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 2. Bedömningen baseras på ett Högt biotopvärde, främst med avseende på förekomsten av bärande buskar, äldre träd, solbelyst död ved och hällar. Området har också en lång hävdkontinuitet som gynnar flora och fauna på platsen. Objektet bedöms ha ett Påtagligt artvärde eftersom flera signalarter för hävdade gräsmarker noterades. Troligtvis förekommer ännu fler naturvårdsarter som var svåra att notera under inventeringen eftersom den utfördes i november.

Natura 2000-naturtyp

Trädklädd betesmark 9070

27. Hällmarkstallskog

Figur 31. Äldre hällmarkstallskog.

Beskrivning

Hällmarkstallskog med inslag av björk och gran. Fältskiktet är karakteristiskt med ljung, lingon och blåbär. Bottenskiktet består till stor del av renlavar och vanliga skogsmossor. Död ved förekommer sparsamt men finns både som stående och liggande stammar. Beståndsåldern är hög och ligger mellan 120–170 år med ett större inslag av äldre tallar på uppemot 200 år. Flera träd bedöms vara särskilt skyddsvärda. Området har en varierande topografi med flera berg i dagen och sänkor.

Naturvårdsarter

Blåmossa, motaggsvamp, tallticka

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 2. Bedömningen baseras på ett Påtagligt biotop- och artvärde, främst med avseende på skogens ålder, förekomsten av gamla tallar, öppna hällmarker samt fynd av flera naturvårdsarter.

Natura 2000-naturtyp

-

28. Gammal hagmark

Figur 32. Gles, trädbevuxen f.d. hagmark med flera gamla träd.

Beskrivning

Objektet består av två delobjekt som troligen är gammal betesmark. Trädskiktet är olikåldrigt och består av bland annat björk, ek, tall och sälg. Flera träd är äldre och har troligtvis stått mer solöppet när marken hävdades. Några träd bedöms som särskilt skyddsvärda. Död ved förekommer sparsamt men fynd av björksplintborre visar på viss kontinuitet av död björkved i närområdet. I objektets södra del finns en slänt med torrängsväxter, däribland signalarterna gulmåra och ängshavre. I den västra delen av området har trädgårdsrymlingen vintergröna spritt ut sig. Det är en främmande art som bedöms ha mycket hög risk för invasivitet.

Naturvårdsarter

Ask, björksplintborre, gullviva, gulmåra, gökärt, tallticka, ängshavre
Tidigare fynd från Artportalen: tallticka

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Bedömningen baseras på ett Påtagligt biotopvärde, främst med avseende på förekomsten av äldre träd och död ved i brynmiljö. Objektet bedöms ha ett Visst artvärde eftersom flera naturvårdsarter noterades i enstaka exemplar. Eventuellt kan det förekomma fler kärlväxter vid ett fältbesök under sommaren.

Natura 2000-naturtyp

-

29. Gammal åker som betas

Figur 33. Näringsrik gräsmark som hävdas genom bete.

Beskrivning

Gammal åkermark som numera betas av hästar. Gräsmarken är näringspåverkad men det finns en viss artrikedom bland kärlväxterna. Gulvial, häckvicker, johannesört, maskrosor, rölleka, stormåra och smörblommor är några av de blommande arter som noterades.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde med avseende på den hävdade gräsmarksytan som hyser flera blommande örter som kan gynna olika arter av insekter trots sitt näringsrika tillstånd. Objektets bedöms ha ett Obetydligt artvärde eftersom inga naturvårdsarter noterades.

Natura 2000-naturtyp

-

30. Yngre aspmiljöer

Figur 34. Yngre aspmiljö.

Beskrivning

Objektet består av flera delobjekt med aspmiljöer. Beståndsåldern är ung men enstaka äldre aspar förekommer. Utöver asp förekommer även inslag av björk, sälg och gran spritt i objekten. Fältskiktet är variabelt och det växer bland annat ormbunkar, tuvtåtel, hundäxing, nejlikrot och andra näringsgynnade arter. Även förekomst av hassel och hallon i buskskiktet.

Naturvårdsarter

Gökärt, kransmossa

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde, främst med avseende på den rika förekomsten av lövträd och att asp dominerar samt att det förekommer en viss blomrikedom vilket kan gynna insekter. Objektet bedöms ha ett Obetydligt artvärde eftersom det endast noterades enstaka naturvårdsarter inom objektet.

Natura 2000-naturtyp

-

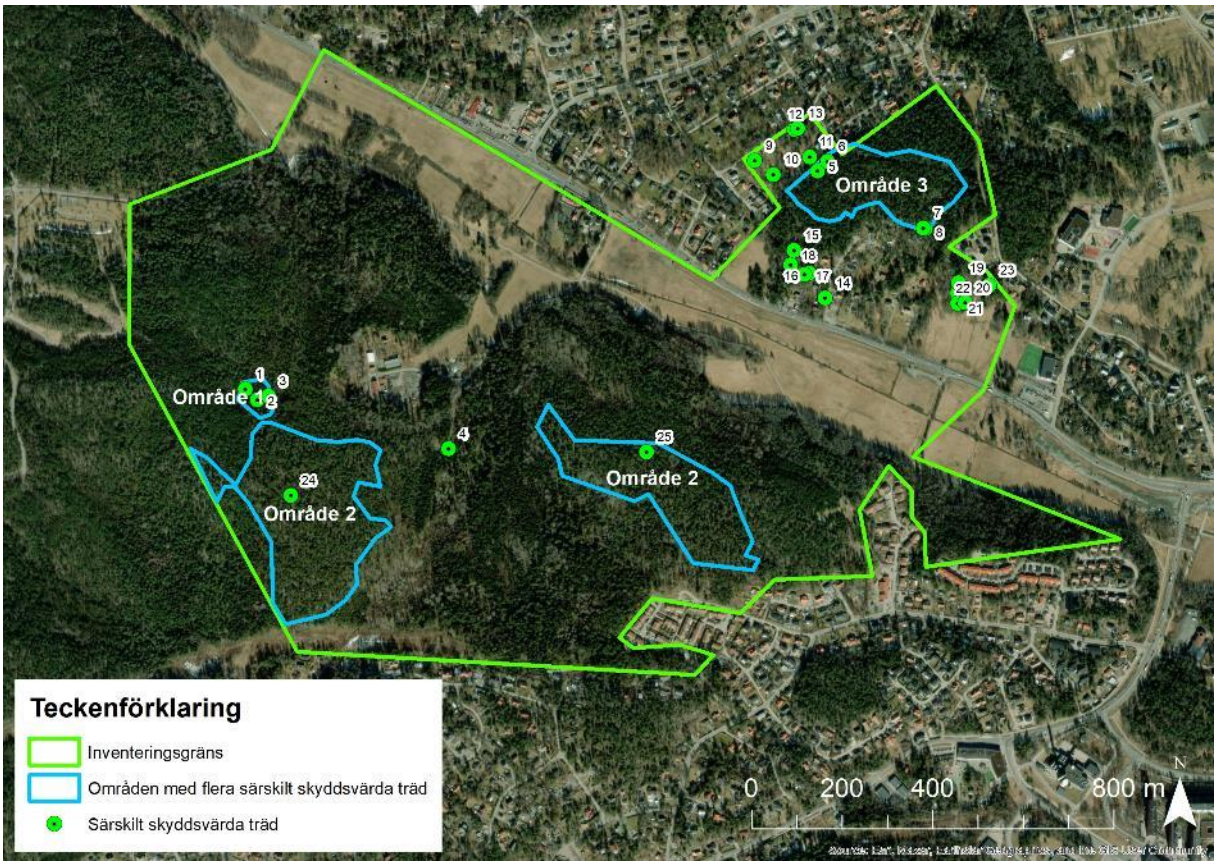
Trädinventering

Inom området hittades flera träd som bedömdes som särskilt skyddsvärda. En större del av dessa träd är tallar som växer på hällmarker. För tallarna har områden med högre förekomst av äldre tallar pekats ut och exempel på några av de särskilt skyddsvärda träden presenteras med text och bild i rapporten.

När det gäller tallar är det mycket svårt att avgöra om ett träd är över 200 år och därmed bedöms som särskilt skyddsvärt utan att borra och räkna årsringar. En till synes väldigt klen tall kan vara betydligt äldre än man först tror. Att borra träd är ett tidsödande arbete som kan medföra en viss skaderisk på trädet. Därför har endast ett fåtal träd borrats. Genom att borra några träd kan man kalibrera sin visuella bedömning av träden, men träd inom ett spann av t ex 180-220 år är fortfarande mycket svåra att åldersbestämma på ”rätt” sida av 200-årsstrecket. Detta är en av anledningarna till att områden med äldre tallar har pekats ut istället för att identifiera varje särskilt skyddsvärd tall i de områden där det är gott om gamla tallar. En annan anledning är att där träden står så tätt är det ändå svårt att identifiera dem utifrån koordinater, så en polygon ger lika mycket som ett kluster av enskilda punkter.

Figur 35. Exempel på 190 årig tall till höger och borrkärna av en ca 190-årig tall som växt på hällmark. Detta träd är på gränsen att räknas som särskilt skyddsvärt då den inte har passerat åldersgränsen på 200 år.

Figur 36. Kartan visar förekomst av särskilt skyddsvärda träd inom inventeringsområdet, nummer i svart text anger trädID. Inom de blå polygonerna förekommer fler särskilt skyddsvärda träd än de som har markerats med gröna punkter.

Område 1: Tallsumpskog (naturvärdesobjekt 5)

Inom området borrades tre tallar, dessa tallar påvisade mycket hög ålder, troligen förekommer fler tallar med hög ålder inom detta område. Nedan redovisas de borrade tallarna i tabell 3 och med bilder.

Tabell 3. Exempel på särskilt skyddsvärda träd funna i område 1.

TrädID	Träd art	Diameter i cm	Kriterier
1	Tall	43	Äldre tall med pansarbark, ungefär 270 år. Verkar döende, få friska grenar i toppen (fig.37)
2	Tall	46	Äldre frisk tall ca 210 år (fig.38)
3	Tall	41	Äldre frisk tall ca 200 år (fig.38)

Figur 17. Till vänster 270-årig tall (trädID 1), till höger visas borrkärna från samma tall.

Figur 38. Äldre tallar inom sumpskogen, till vänster syns tallen med trädID 2 och till höger trädID 3.

Område 2: Hällmarkstallskog objekt 7

I de två hällmarkstallskogarna i inventeringsområdets södra del förekommer ett flertal äldre tallar. Många av tallarna har en ålder strax under 200 år och räknas som naturvärdesträd, men ej särskilt skyddsvärda. Utspritt på hällmarkerna förekommer flera individer som är över 200 år, en tall som borrades var ungefär 280 år (fig. 40 och tabell 4) (observera att det förekommer flera tallar inom området som bedöms vara över 200 år än de som redovisar i tabellen).

Tabell 4 . Exempel på särskilt skyddsvärda träd funna i område 2.

TrädID	Träd art	Diameter i cm	Kriterier
24	Tall		Äldre tall med pansarbark, ungefär 280 år. (fig.40)
25	Tall		Äldre tall med pansarbark ca 200 år (fig.40)

Figur 39. exempel på hällmarkstallskog med större förekomst av äldre träd

Figur 40. Exempel på två tallar över 200 år, den till vänster var ca 280 år (trädID 32), till höger en något yngre tall (trädID 33)

Område 3: Hällmarkstallskog

I inventeringsområdets norra del finns en hällmarkstallskog (fig. 41) där beståndsåldern är hög, troligen är många av tallarna i detta område runt 200 år. Nedan redovisas exempel på några av de äldre tallarna i tabell 5 (observera att det förekommer flera tallar inom området som bedöms vara över 200 år än de som redovisar i tabellen).

Figur 41. Exempel på äldre hällmarkstallskog med äldre tallar

Tabell 5. Exempel på några särskilt skyddsvärda träd funna i område 3.

Objekt nr.	Träd art	Diameter i cm	Kriterier
5	Tall	42	Äldre tall ca 200 år med pansarbark som verkar döende. Växer tallticka, flera mindre bohål förekommer (fig.42).
6	Tall	59 och 66	Tvåstammig äldre tall med pansarbark, stammen delar sig vid basen, ca 200 år (fig. 42).
7	Tall	51	Äldre frisk tall ca 260 år med tallticka (fig. 43).
8	Tall	88	Äldre frisk tall ca 200 år (fig. 43).

Figur 42. Till vänster, äldre tall (trädID 5) och till höger tvåstammig tall (trädID 6).

Figur 43. Till vänster, äldre tall med tallticka (trädID 7) och till höger äldre tall (trädID 8).

Övriga särskilt skyddsvärda träd

Träden som redovisas här finns utspridda i resten av inventeringsområdet.

Tabell 6. Särskilt skyddsvärda träd funna i resten av inventeringsområdet.

Objekt nr.	Träd art	Diameter i cm	Kriterier
4	Tall	95	Äldre flerstammig grov, troligen ca 200 år (fig. 50)
9	Ask	70	Äldre ask troligen över 140 år, i hagmark (fig.44)
10	Björk	-	Tvåstammig äldre björk troligen över 140 år med hål i basen (fig.44)
11	Ask	74	Äldre ask troligen över 140 år, verkar lite skadad.(fig.44)
12	Lind	90	Äldre lind troligen över 140 år, vissa skador och avbrutna grenar och en mindre hålighet (fig. 45)
13	Lind	109	Äldre lind troligen över 140 år (fig. 45)
14	Ek	108	Grövre ek som ser frisk ut (fig. 46).
15	Tall	72	Frisk äldre tall med pansarbark troligen runt 200 år (fig. 46).
16	Tall	70	Frisk äldre tall med pansarbark troligen ca 200 år (fig. 47)
17	Tall	60	Frisk äldre tall med pansarbark troligen ca 200 år (fig. 47)
18	Tall	70	Död tall med tallticka och bohål för fågel (fig. 47).

19	Tall	43	Äldre tall, med tallticka och uthackade mindre bohål för småfågel (fig. 48).
20	Tall	70	Äldre tall med pansarbark, tallen är murken i mitten, kan vara runt 200 år (fig. 48).
21	Ek	90	Grövre ek troligen över 140 år. Uppfyller nästan storlekskriteriet.(fig.49)
22	Tall	88	Äldre hagmarkstall med tallticka och troligt spår av reliktbock (fig.49)
23	Tall	59	Äldre hagmarkstall troligen runt 200 år (fig. 50)

Figur 44. Till vänster ask (trädID 99), i mitten björk (trädID 10) och till höger ask (trädID 11).

Figur 45. Grova lindar längs vägen, till vänster trädID 12 och till höger trädID 13.

Figur 46 . Till vänster den grova eken (trädID 14) till högen äldre tall (trädID 15)

Figur 47. Äldre tallar till vänster trädID 16, i mitten trädID17 och till höger trädID 18.

Figur 48. Till vänster äldre tall med tallticka (trädID 19) och till höger murken tall (trädID 20).

Figur 49. Till vänster grövre ek (trädID 21) och till höger hagmarkstall (trädID22).

Figur 50. Till vänster hagmarkstall (trädID23) och till höger flerstammig grövre tall (trädID5)

Källor

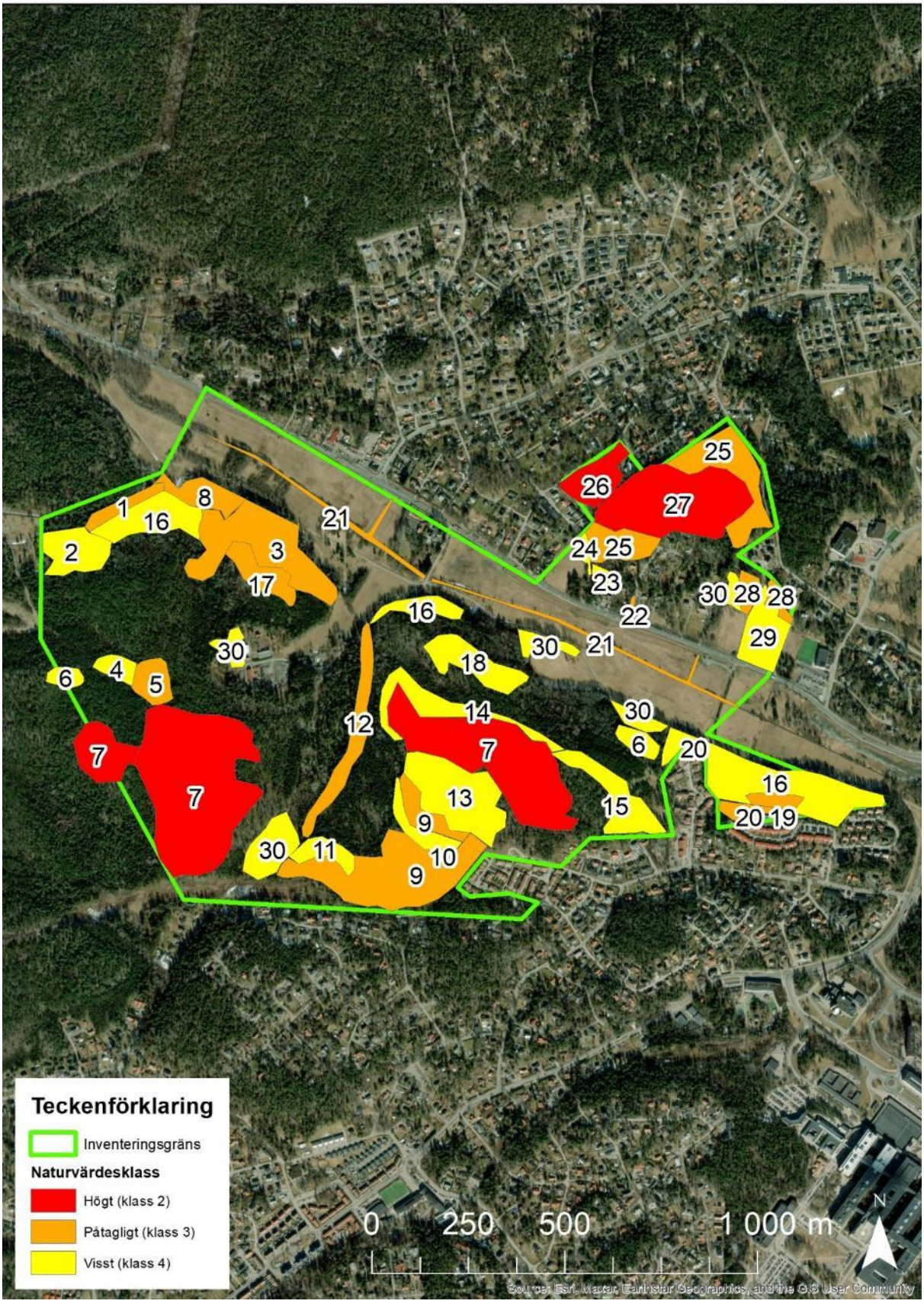
Litteratur

Artdatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. Artdatabanken, SLU, Uppsala.
Jordbruksverket 2017. Ängs- och betesmarksinventeringen – Metodik för inventering från och med 2016. Jordbruksverket, Rapport 2017:9.
Naturvårdsverket. 2012. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd. Mål och åtgärder 2012—2016.
Nitare, J. 2020. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen.
SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Svensk standard SS 199000:2014.
SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. Teknisk rapport SIS-TR 199001.

Databaser

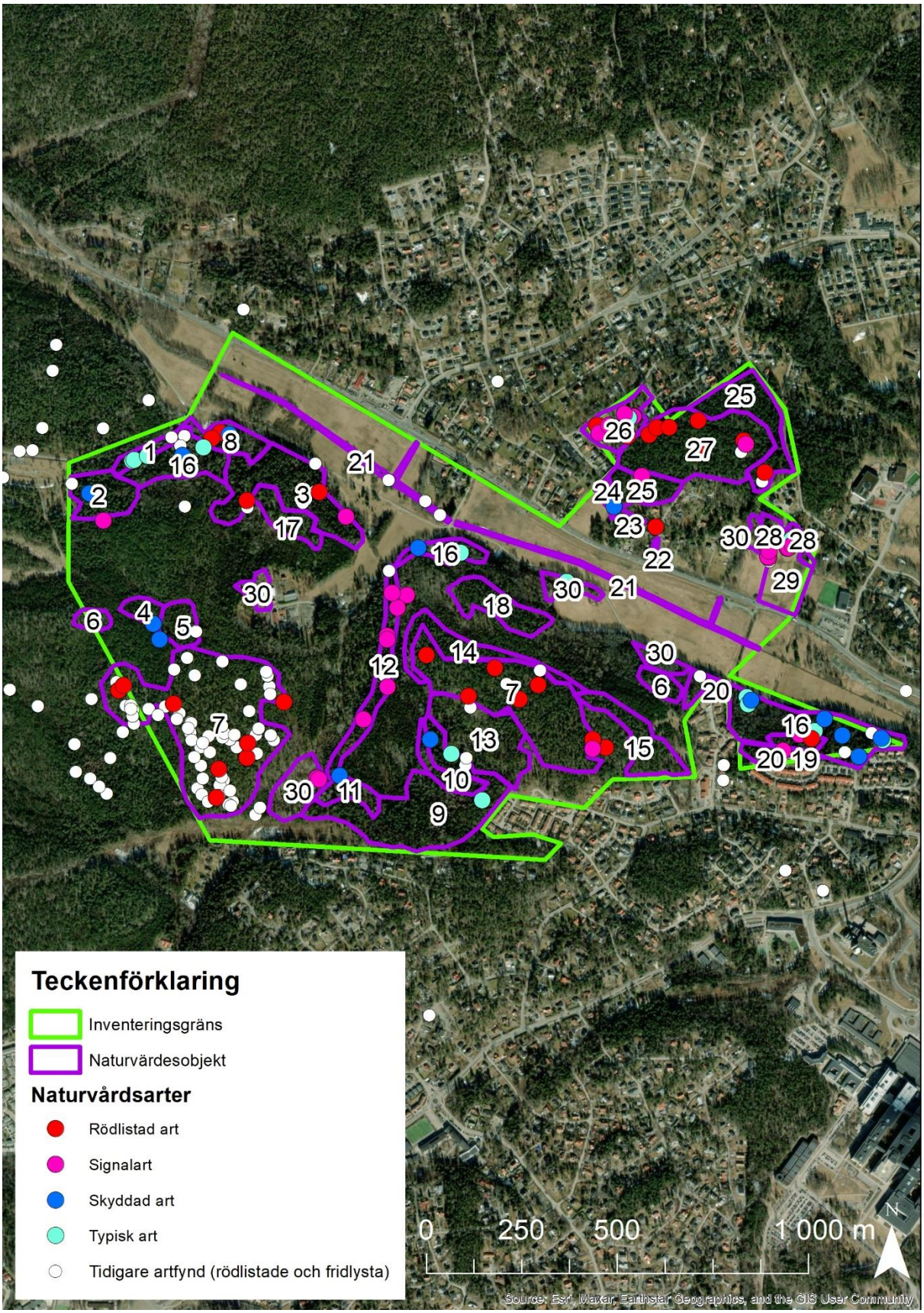
Artfakta. Uttag av fynd av naturvårdsarter har gjorts ur databaserna Artportalen, Biologg, Entomologiska samlingarna (NHRS) via GBIF, Fågeltaxeringen, iNaturalist, Kustfåglar i Bottniska viken, Miljödata MVM, Nationell ängs- och betesinventering (TUVA), Svensk Dagfjärilsövervakning och Virtuella herbariet. https://fyndkartor.artfakta.se (2022-10-24)
Artdatabanken. Uttag av skyddsklassade arter har gjorts ur databaserna Artportalen och Observationsdatabasen. https://www.artdatabanken.se/var-verksamhet/fynddata/skyddsklassade-arter/ (2022-10-24)
Lantmäteriet. Geodataportalen. https://www.geodata.se/geodataportalen (2022-10-24)
Länsstyrelserna. Geodatakatalogen. https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/ (2022-10-24)
Naturvårdsverket. Metadatakatalogen. https://metadatakatalogen.naturvardsverket.se/metadatakatalogen/ (2022-12-22)
Skogsstyrelsen. https://www.skogsstyrelsen.se/sjalvservice/karttjanster/geodatatjanster/ (2022-12-22)
ArtDatabanken. www.artfakta.artdatabanken.se (2021-03-03)
Lantmäteriet. Historiska Kartor och Akter (lantmateriet.se)
Miljödataportalen, Naturvårdsverket. Miljödataportalen (naturvardsverket.se)
Naturvårdsverket. Skyddad natur. http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/ (2022-12-22)
Skogsstyrelsen. Skogens Pärlor. Skogsstyrelsen - Skogens pärlor (2022-12-22)

Bilaga 1. Karta över naturvärdesobjekt

Figur 1. Kartbild över inventeringsområdet med avgränsade naturvärdesobjekt färglagda efter bedömt naturvärde enligt klassningen i SIS-standarden. 1= Högsta, 2= Högt, 3= Påtagligt, 4=Visst. Övriga ytor inom inventeringsgränserna som ej färglagts har lågt naturvärde.

Bilaga 2. Karta över artfynd

Figur 1. Kartbild över fynden av naturvårdsarter som gjordes under inventeringen, kategoriserade efter typ av naturvårdsart. Här syns även naturvärdesobjekt enligt samma ordning som i områdesbeskrivningen.